

گفت و گوی
صبا با کامبیز بنان،
کارگردان نمایش
«بوران»

هنوز بخش زیادی از جامعه دغدغه فرهنگی دارد

بلکه برای اینکه بتواند اثرش را روی صحنه ببرد. خیلی از گروه‌ها را دیده‌ایم که به خاطر نبود بودجه و امکانات، در نیمه راه کارشان متوقف شده است. بعد از آن هم ورود تهیه‌کننده، سرمایه‌گذار و اسپانسر مطرح می‌شود که هر کدام شرایط خاص خودشان را دارند.

او تبلیغات را یکی از الزامات فعالیت فرهنگی و هنری امروز دانست و گفت: «تبلیغات الان حرف اول را می‌زند؛ نه فقط در تئاتر، بلکه اساساً در همه حوزه‌های اقتصادی، تجاری، سینما و تئاتر. بدون تبلیغات نمی‌توانی ادامه داشته باشی. اساساً تبلیغات در جهان یک علم است. حتی معروف‌ترین برندهای دنیا همچنان هزینه زیادی برای تبلیغات می‌کنند. مثلاً کوکاکولا که دیگر از معروف‌ترین برندهاست، همچنان بیشترین هزینه‌ها را برای تبلیغات انجام می‌دهد. در این حجم زیادی از کارهایی که الان وجود دارد، توانگری تبلیغ کنی، البته به شرط اینکه ملزوماتش وجود داشته باشد.»

بنان درباره وضعیت مخاطب تئاتر اظهار کرد: «واقعیت این است که همه ما در یک جامعه زندگی می‌کنیم. مردم ما خسته‌اند؛ شرایط اقتصادی، جنگ و اتفاقاتی که از صبح تا شب با آن درگیریم، روی همه ما تأثیر گذاشته است. اگر خانواده‌ها انتخاب داشته باشند، طبیعی است که به جایی بروند که کمی فکرشان راحت باشد.»

او درباره مخاطب «بوران» گفت: «آدمی که می‌آید تماشاگر این نمایش می‌شود، به فکر فرو می‌رود. اگر تحمل و تعمق داشته باشد، شاید نمایش او را به بخش‌های مهمی از زندگی خودش برگرداند و باعث شود خودش را مرور کند. با همه این اوصاف ما امیدواریم، فکر می‌کنم نمایش ما هم می‌تواند مخاطب خودش را داشته باشد. هنوز بخش زیادی از جامعه ما خوشبختانه دغدغه فرهنگی دارد؛ دغدغه کاری را دارد که وقتی از سالن بیرون می‌آید، ذهنش درگیر شده باشد و شاید خودش را در آن مرور کند.»

بنان در پایان با تأکید بر نقش تماشاگر در ادامه حیات تئاتر گفت: «در شب‌های باقی‌مانده واقعاً امیدواریم حمایت شویم. الان فقط و فقط امید ما به مردم است؛ مخاطبی که بیاورد بلیت بخرد.»

چهار دیواری بگذاریم و یک قدم به سمت جهان بیرون و زندگی برداریم. او درباره دشواری‌های تولید تئاتر در شرایط امروز اظهار کرد: «تئاتر از ابتدا تا انتها چالش است. از زمانی که انتخاب متن می‌کنید، سالن می‌گیرید، گروه را انتخاب می‌کنید و با گروه هماهنگ می‌شوید، چالش‌ها شروع می‌شود. من از سال ۷۰ در تئاتر کار می‌کنم و ابتدا به عنوان بازیگر وارد این حوزه شدم. آن دوره یاد گرفته بودیم که اگر یک نمایش بخواهد به شکل قابل توجهی روی صحنه برود، حداقل ۴۰ تا ۶۰ جلسه تمرین می‌خواهد و تمرین هم باید هر روزه باشد.»

بنان ادامه داد: «اما الان زندگی‌ها و شرایط به گونه‌ای شده که دیگر این امکان به راحتی وجود ندارد. یکی از بزرگ‌ترین دلایل این است که هیچ حمایت مالی وجود ندارد. در آن دوره کمک‌هزینه‌هایی وجود داشت که کارگردان می‌توانست با آن دکور بزند، لباس بدوزد و دستمزد بدهد، اما الان تقریباً هیچ‌کدام از این‌ها نیست.»

او معتقد است این مشکلات مسیر تولید را برای همه عوامل دشوار کرده است: «از بازیگر و پشت صحنه گرفته تا کارگردانی، همه مسیر سخت شده است. به سختی این مسیر را طی می‌کنی تا کار به اجرا برسد. معمولاً وقتی کار به اجرا می‌رسد، یک نفس راحت می‌کشی و می‌گویی بالاخره شد، اما تازه چالش اصلی شروع می‌شود.»

کارگردان «بوران» با اشاره به مسئله تبلیغات و جذب مخاطب گفت: «حالا باید ببینی برای تبلیغات چه کار کنی، برای استقبال مردم چه کار کنی و چطور کاری که ساخته‌ای دیده شود. تمام این‌ها مستلزم بودجه و هزینه است. اگر حمایتی نداشته باشی، باید شخصاً این کارها را انجام بدهی.»

او افزود: «هزینه تبلیغات هم الان بسیار بالاست، به خصوص به خاطر حضور نمایش‌های متعدد. همین‌طور که صفحات مجازی را مرور می‌کنی، پشت سر هم تبلیغات نمایش‌های مختلف را می‌بینی. این موضوع انتخاب را برای مخاطب هم بیشتر و هم سخت‌تر می‌کند.

باید خیلی باهوش باشی یا بتوانی ترفند خاصی پیدا کنی که به مخاطب بگویی من هم جزو انتخاب‌های تو باشم.» بنان تأکید کرد: «مهم‌ترین مسئله این است که تئاتر واقعاً به بودجه و حمایت مالی نیاز دارد؛ نه برای اینکه پولی در جیب گروه برود و با آن زندگی کند،

ناصر ارباب
گفت و گو

نمایش «بوران» به کارگردانی کامبیز بنان این روزها در کارگاه نمایش مجموعه تئاتر شهر روی صحنه است؛

اجرای که پس از هفت سال، بازگشت بنان به عرصه کارگردانی تئاتر را رقم زده است. او در گفت‌وگویی با صبا درباره مضمون نمایش، تجربه شخصی خود از مفهوم «حصار»، دشواری‌های تولید و تبلیغات تئاتر، وضعیت مخاطبان و ضرورت حمایت از تئاتر سخن گفت. او همچنین بر اهمیت تداوم حمایت فرهنگی از تولیدکنندگان تئاتر ایران تأکید کرد.

بنان درباره بازگشت خود به تئاتر پس از هفت سال توضیح داد: «من بعد از هفت سال دوباره کار کردم. آخرین کار من در سال ۹۸ نمایشی بود به نام «نمی‌دونم فرد چی میشه» اثر تنسی ویلیامز. بلافاصله بعد از آن به ماجرای کرونا و تعطیلی تئاتر و اتفاقات بعدش خوردیم و شرایط آن‌قدر سخت شد که فرصت کار کردن فراهم نشد.»

این کارگردان درباره انتخاب «بوران» گفت: «متن بوران را سال‌های ۹۲ یا ۹۳ خوانده بودم. نوشته علی دلگشایی، از دوستان بسیار عزیز من است و یکی از متن‌هایی بود که همیشه در ذهنم مانده بود؛ جزو همان گزینه‌هایی بود که می‌گفتم اگر قسمت شد، این کار را اجرا می‌کنم. در نهایت با جمع شدن گروه و لطف تئاتر شهر، کار به اجرا رسید.»

بنان درباره مضمون نمایش و ارتباط آن با تجربه‌های شخصی خود بیان کرد: «بخش زیادی از وجه حس این کار به تجربیات شخصی برمی‌گردد؛ به چیزی که هر کدام از ما از حصار تجربه کرده‌ایم و همه ما به شکل‌های مختلف آن را زیسته‌ایم. یک چیز مشترک بین همه آدم‌ها وجود دارد؛ اینکه در جایی به این نتیجه می‌رسیم که یک چهار دیواری یا یک مرز دور خودمان بکشیم. برای مدتی شاید اصرار داریم در همان مرز بمانیم و از جریان واقعی زندگی دور می‌شویم؛ با خاطراتمان، گذشته‌مان، اتفاقات خوب و بد و تمام قصه‌هایی که هر کدام از ما در زندگی داریم.»

او افزود: «آن‌قدر با خاطرات و گذشته‌مان و چارچوبی که برای خودمان ساخته‌ایم زندگی می‌کنیم که یک جا حتی تبدیل به معاشقه می‌شود؛ یعنی داریم از زندگی در همان چارچوب لذت می‌بریم. اما دو اتفاق ممکن است رخ دهد. یک راه این است که بگوییم حرف، حرف ماست و همچنان در همان حصار خودمان بمانیم. راه دیگر این است که خودمان به خودمان کمک کنیم، تصمیم بگیریم رها شویم، همه چیز را در همان

